

108730 Klacht over observatie van leerling. Voor collegiale consultatie is geen toestemming van de ouders nodig. School moet wel duidelijk met ouders communiceren over verschil tussen observatie en collegiale consultatie.

ADVIES

inzake de klacht van:

[klager] te [woonplaats], vader van [de leerling], klager

tegen

[directeur] van [de school] te [vestigingsplaats], verweerder

1. VERLOOP VAN DE PROCEDURE

Bij klaagschrift van 19 april 2019 heeft klager op grond van de geldende klachtenregeling een klacht tegen verweerder ingediend met de volgende inhoud:

[klager] klaagt erover dat de school geen zorg heeft gedragen voor een veilige schoolomgeving voor zijn zoon.

[klager] klaagt er ook over dat de school zijn zoon heeft laten observeren, terwijl hij daar geen toestemming voor had gegeven.

[klager] klaagt verder over de wijze van communiceren van de school. Zo heeft de school hem onvoldoende geïnformeerd over schoolse zaken en nam de school hem niet serieus.

Tot slot klaagt [klager] over de wijze waarop de school zijn zoon heeft begeleid. Een en ander is toegelicht in het klaagschrift.

Vanuit het secretariaat van de Commissie is telefonisch met partijen overlegd over de gewenste wijze van klachtafhandeling: (interne) klachtbehandeling door het schoolbestuur, mediation of formele klachtbehandeling. Naar aanleiding van de uitkomst van deze gesprekken is de klacht ter beoordeling voorgelegd aan de Commissie.

Verweerder heeft op 21 mei 2019 een verweerschrift ingediend.

Alle stukken zijn in afschrift aan partijen gestuurd.

De mondelinge behandeling van de klacht vond plaats op 19 juni 2019 te Utrecht.

Klager heeft zich vlak voor aanvang van de zitting afgemeld.

Verweerder was ter zitting aanwezig en werd vergezeld door [de leerkracht], en [adjunct-directeur].

Onder handhaving van zijn standpunt heeft verweerder een nadere toelichting gegeven.

Hetgeen in de stukken en op de zitting naar voren is gebracht, is, voor zover relevant, zakelijk in dit advies weergegeven.

2. DE FEITEN

Op 8 januari 2019 is [de leerling], de zoon van klager, gestart in groep 1 op [de school] (hierna: de school). [De leerling] is vier jaar. Tot en met 28 januari 2019 was de wenperiode en is [de leerling] halve dagen naar school gegaan.

Op 15 februari 2019 hebben de leerkracht en klager gesproken over het gedrag van [de leerling].

Op 21 februari 2019 heeft een incident plaatsgevonden tussen [de leerling] en een medeleerling, waarbij [de leerling] deze leerling heeft onder geplast. De adjunct-directeur heeft klager toen verzocht om [de leerling] van school op te halen. Bij het ophalen van [de leerling] heeft de adjunct-directeur met klager gesproken over het voorval. Dezelfde dag heeft de adjunct-directeur met de intern begeleider overlegd over [de leerling]. Daarna heeft de adjunct-directeur telefonisch contact met klager gehad waarin is gesproken over observatie van [de leerling], collegiale consultatie en de mogelijkheid tot de aanvraag van een arrangement gericht op gedrag.

Bij e-mail van 25 februari 2019 heeft klager aan verweerder kenbaar gemaakt dat hij het nog te vroeg vond voor een onderzoek en dat hij meent dat er nader onderzoek naar het incident en andere incidenten zou moeten plaatsvinden.

Op 28 februari 2019 hebben klager, verweerder en de adjunct-directeur met elkaar gesproken over het incident en klagers e-mail van 25 februari 2019. Klager heeft hierin aangegeven geen toestemming te geven voor observatie van [de leerling]. Dit heeft hij per e-mail van 1 maart 2019 aan de school bevestigd. Hierop heeft verweerder per e-mail van 1 maart 2019 gereageerd.

Op 12 maart 2019 hebben verweerder en klager nogmaals gesproken over observatie van [de leerling]. Op 20 maart 2019 hebben klager en de intern begeleider e-mailcontact gehad over observatie van [de leerling]. In zijn e-mail heeft klager nogmaals aangegeven geen toestemming te geven voor observatie van [de leerling].

Op 21 maart 2019 heeft een collegiale consultatie plaatsgevonden in de klas van [de leerling] uitgevoerd door een collega-leerkracht.

Over de collegiale consultatie heeft op 28 maart 2019 een gesprek plaatsgevonden tussen verweerder en klager. In dit gesprek heeft klager zijn onvrede geuit over gang van zaken en aangegeven [de leerling] van school te halen. [De leerling] volgt geen onderwijs meer op de school.

3. VISIE PARTIJEN

Visie klager

In de eerste week na de wenperiode werd [de leerling] door drie medeleerlingen gepest. Klager heeft dit besproken met de leerkracht, maar zij greep niet in. Zij deed het af met de mededeling dat een van de medeleerlingen had gezegd dat het pesten niet had plaatsgevonden. Klager heeft daarop met de drie medeleerlingen besproken dat het beter is om op een leuke manier met elkaar om te gaan. Echter, daarna werd [de leerling] als dader bestempeld bij incidenten die plaatsvonden. Andere ouders en leerkrachten hadden al een

afwijzende houding jegens klager, vermoedelijk vanwege zijn huidskleur, postuur of het feit dat hij alleenstaand is. Dit leek nu ook [de leerling] ten deel te vallen. Op deze wijze draagt de school geen zorg voor een veilige schoolomgeving.

[De leerling] zou een meisje hebben bespuugd, maar klager is hier de betreffende dag (5 februari 2019) door school niet van op de hoogte gesteld. Bij navraag bleek dat de leerkracht niet bij het incident aanwezig was geweest. Ondanks dat het dus volstrekt onduidelijk is wat er was gebeurd, werd het op het bordje van [de leerling] gelegd. Ook van andere incidenten die er zijn geweest, is klager onvoldoende op de hoogte gesteld. Dat had de school, als [de leerling] bij deze incidenten een rol had, wel moeten doen. Hierin en in de begeleiding heeft de school [de leerling] anders behandeld dan de andere leerlingen. Na het incident heeft de school [de leerling] verwijderd: [de leerling] mocht niet op school komen. In het eerste gesprek dat klager met de directeur had over het gedrag van [de leerling], gaf deze meteen aan dat de school dergelijk gedrag niet eerder had meegemaakt. De school heeft echter nagelaten te onderzoeken wat er precies is gebeurd. Verweerder zei zelfs letterlijk dat hem dat niet boeide.

Klager weet dat [de leerling] enthousiast is en zich niet snel laat afwijzen en dat dit in de interactie met andere leerlingen soms minder positief uitpakt. Maar [de leerling] is pas vier jaar en met een rustige consequente behandeling is hij gemakkelijk bij te sturen. De school heeft [de leerling] hierin onvoldoende begeleid.

Klager meent dat [de leerling] nog te jong is om te worden geobserveerd. Bovendien zat hij net op school en was hij nog bezig zijn plek in de klas te vinden. Mocht observatie noodzakelijk zijn, dan zou deze niet alleen op [de leerling] gericht moeten zijn, maar op de groep als geheel, de dynamiek binnen de groep en het handelen van de leerkracht. In het gesprek dat klager op 12 maart 2019 had, was de directeur ermee akkoord dat er geen observatie werd gedaan. Desondanks ontving klager vervolgens een e-mail van de intern begeleider over een observatie van [de leerling]. Nadat klager aangaf geen toestemming te verlenen, heeft de directeur aangegeven geen observatie uit te voeren. Desondanks heeft na het weekend een collegiale consultatie plaatsgevonden. In het gesprek op 28 maart 2019 gaf verweerder vervolgens aan dat de observatie van [de leerling] aanleiding gaf tot nadere observatie. Dit was voor klager de druppel die de emmer deed overlopen.

Voorts heeft de school klager onvoldoende geïnformeerd over schoolse zaken. Klager is niet geïnformeerd over een studiedag en stond dus voor een dichte schooldeur. Dit werd afgedaan met de mededeling dat klager zijn e-mailadres dan wel niet zou hebben doorgegeven, maar dat had klager wel gedaan. Ook werd gezegd dat klager via andere kanalen de betreffende informatie had kunnen weten. Echter, na zijn beklag ontving klager nog dezelfde dag de schoolinfo mail.

Visie verweerder

Verweerder kan zich in geen van de klachten vinden. In de korte tijd dat [de leerling] op school zat, is hij door de school goed en zorgvuldig begeleid. Hierover is regelmatig en steeds zorgvuldig met klager gecommuniceerd.

Vanaf het moment dat [de leerling] op school zat, was hij bijna dagelijks bij incidenten betrokken. De leerkracht is hierover dan ook het gesprek met klager aangegaan. Het incident op 21 februari 2019 gaf aanleiding om de begeleiding van [de leerling] verder te bekijken. Na het incident heeft de adjunct-directeur aan klager gevraagd om [de leerling] op te komen halen van school. De medeleerling was behoorlijk ontdaan en hiermee kreeg [de leerling] even afstand van het incident en school. Bij het ophalen van [de leerling] heeft de adjunct-directeur alleen tegen klager gezegd dat zij niet wist wat het incident betekende voor de volgende dag. [De leerling] mocht echter de volgende dag weer op school komen. Van verwijdering is dan ook geen sprake. Over de beslissing is ook gesproken met klager. Hij gaf aan dat hij het begreep. Ook naderhand is nog met klager besproken dat het geen verwijdering betrof. De school is [de leerling] in die zin anders gaan behandelen, dat zij de aanpak en begeleiding is gaan afstemmen op [de leerling]. Zo werd hij af en toe apart gehouden in verband met de veiligheid van andere kinderen. [De leerling] mocht bijvoorbeeld niet alleen in de bouwhoek komen. Over de aanpak en begeleiding is steeds overleg met klager geweest. Het gedrag van [de leerling] en het incident op 21 februari 2019 gaven voor de school aanleiding om [de leerling] te willen observeren zodat er meer zicht zou komen op zijn gedrag en de begeleiding die [de leerling] nodig heeft. Verweerder heeft dit met klager besproken. Klager wilde echter dat het incident onderzocht zou worden. De school voelde hier weinig voor. Het betreft kleuters en het ging om hoe nieuwe incidenten kunnen worden voorkomen. Verweerder heeft in dat kader gezegd dat het aanwijzen van een schuldige hem niet boeit. De school wilde de situatie objectief observeren. Verweerder verkeerde na het gesprek in de veronderstelling dat klager met een observatie kon instemmen. Echter, daarna kwam een e-mail van klager waaruit bleek dat hij geen toestemming gaf. Daarom heeft de school vervolgens gekozen voor collegiale consultatie. Daarvoor is geen toestemming van klager nodig. Een observatie is meer gericht op de leerling en zijn interactie met andere leerlingen. Bij collegiale consultatie kijkt een collega hoe het gaat in de klas: hoe reageren de leerlingen op de leerkracht, hoe reageren de leerlingen op elkaar en hoe reageert de leerkracht op de leerlingen. Het verschil tussen observatie en collegiale consultatie heeft verweerder met klager besproken. Na de collegiale consultatie wilde verweerder een gesprek aangaan met klager om de opbrengst daarvan te bespreken. Echter, tot een inhoudelijk gesprek kwam het niet vanwege boosheid van klager. Klager wilde elke dag weten hoe het met [de leerling] op school was gegaan. Hoewel dit ongebruikelijk is, heeft de leerkracht klager toch steeds hierover geïnformeerd, mede omdat [de leerling] extra aandacht kreeg. Ook met de directeur en de adjunct-directeur heeft klager meer dan gemiddeld gesprekken gevoerd. Klager heeft een mail over de studiedag niet gekregen omdat zijn gegevens nog niet goed in het systeem waren verwerkt. Dit kwam doordat [de leerling] nog in zijn wenperiode zat. De school heeft echter daarna ervoor gezorgd dat zijn gegevens goed werden verwerkt. Klager heeft daarna alle informatie gekregen.

4. OVERWEGINGEN VAN DE COMMISSIE

Om tot een afgewogen oordeel te kunnen komen, is van belang dat de Commissie volledig

kennis kan nemen van de standpunten van partijen. De zitting kan een bijdrage leveren aan het nader tot elkaar brengen van partijen, aan het kweken van onderling begrip en aan het ophelderen van punten die nog onduidelijk zijn. De Commissie betreurt het dan ook dat klager ervoor heeft gekozen om niet ter zitting te verschijnen.

Veilige schoolomgeving en begeleiding

Het waarborgen van een veilig schoolklimaat vormt een wezenlijk onderdeel van het onderwijs waarbij iedere school een vergaande inspanningsplicht heeft. Zo zal een school adequaat op incidenten moeten reageren. Dat zich tussen leerlingen incidenten voordoen, wil op zichzelf nog niet zeggen dat de school tekort is geschoten in het bieden van een veilige schoolomgeving. Bij interacties tussen leerlingen is niet alles immers te voorkomen. Een klacht over het onvoldoende bieden van veiligheid zal daarom pas gegrond kunnen worden verklaard als er sprake is van verwijtbaar handelen of nalaten van de school.

De Commissie stelt vast dat er regelmatig incidenten hebben plaatsgevonden waarbij [de leerling] betrokken was. Vanwege de jonge leeftijd van de leerlingen is niet altijd vast te stellen wat er is gebeurd. Mede daarom en gezien de aard van de incidenten, en de rol van [de leerling], is het niet onredelijk dat de school niet zozeer heeft willen zoeken naar dader en slachtoffer, maar heeft willen kijken naar hoe dergelijke incidenten in de toekomst zouden kunnen worden voorkomen.

Uit de stukken en het verhandelde ter zitting blijkt dat de school al snel met klager in gesprek is gegaan over het gedrag van [de leerling] en de wijze waarop de school [de leerling] begeleidde. Voor zover [de leerling] hiermee een andere behandeling kreeg dan de overige leerlingen in zijn klas, werd dit ingegeven door de voor [de leerling] benodigde begeleiding en het sturen van [de leerling] in (sociale) situaties zodat er minder incidenten zouden plaatsvinden. Dit heeft de school met klager besproken en afgestemd. Van een school wordt ook verwacht dat zij de leerling de benodigde begeleiding biedt. Ook het feit dat klager is gevraagd [de leerling] na het incident van school te komen halen, duidt niet op een andere (discriminatoire) behandeling van [de leerling]. Het ophalen van [de leerling] betrof geen strafmaatregel, maar een ordemaatregel waarmee de school rust heeft willen creëren voor [de leerling] en de medeleerling. [De leerling] is een halve dag niet op school geweest en mocht de volgende dag weer op school komen. Er is dan ook geen sprake van verwijdering.

De Commissie heeft verder geen aanwijzingen dat sprake is van een onveilige schoolomgeving of van ongelijke behandeling of anderszins nadelige behandeling van [de leerling]. De Commissie komt dan ook tot het oordeel dat de school zorgvuldig heeft gehandeld bij de incidenten en de begeleiding van [de leerling]. Het klachtonderdeel over de (onveilige) schoolomgeving en begeleiding is daarom ongegrond.

Observatie

De Commissie stelt vast op grond van de stukken en hetgeen ter zitting naar voren is gekomen dat de observatie van een leerling en collegiale consultatie weliswaar in vorm en doel van elkaar verschillen, maar beide een vorm van observatie zijn. Bij observatie ligt de focus op de leerling die wordt geobserveerd. Bij collegiale consultatie is de observatie gericht op de groep

als geheel en de interactie die er plaatsvindt. Deze dient ook met name om de leerkracht van handvatten te voorzien voor de begeleiding van de leerlingen in de groep en de groep als geheel. Deze vorm van observatie moet worden onderscheiden van observatie door bijvoorbeeld een orthopedagoog die een leerling komt observeren. Daarvoor is toestemming van de ouder nodig. Voor collegiale consultatie, die gebruikelijk is binnen scholen en tot de normale gang van zaken behoort, is geen toestemming van de ouders nodig.

Uiteindelijk heeft er geen observatie van [de leerling] plaatsgevonden, maar is er een collegiale consultatie door een collega-leerkracht in de klas van [de leerling] geweest. Hiervoor had de school geen toestemming nodig.

Gegeven de gang van zaken waarin de school en klager met elkaar in gesprek zijn over de wens van de school om [de leerling] te observeren, klager hiervoor geen toestemming geeft en de school vervolgens een collegiale consultatie uitvoert, mag van de school worden verwacht dat zij hierover zorgvuldig met klager communiceert. De school heeft weliswaar met klager gecommuniceerd over het verschil tussen observatie en collegiale consultatie en over het doel daarvan, maar hierin had de school explicieter mogen zijn. Temeer nu duidelijk was dat er discussie met klager was ontstaan nadat verweerder in de veronderstelling verkeerde dat klager toestemming voor een observatie had gegeven. Het had op de weg van de school gelegen om explicieter de verschillen tussen en het doel van observatie en collegiale consultatie en de al dan niet vereiste toestemming aan klager te bevestigen. De Commissie oordeelt dit klachtonderdeel in zoverre gegrond dat de communicatie over de collegiale consultatie onzorgvuldig is geweest.

Communicatie van school

Een school dient een ouder te informeren over belangrijke zaken die zich op school voordoen. Dat klager van enkele incidenten niet meteen op de hoogte is gesteld betekent niet dat de school niet zorgvuldig heeft gecommuniceerd. Een school hoeft niet van elk voorval richting ouders melding te maken. In de korte tijd dat [de leerling] naar school ging, heeft de school veel gesproken met klager over de begeleiding van [de leerling]. Gebleken is dat de leerkracht na het plasincident bijna dagelijks met klager sprak over hoe het met [de leerling] op school was gegaan. Klager werd derhalve meer dan gemiddeld van een school mag worden verwacht, geïnformeerd over het doen en laten van [de leerling]. Ook heeft de school na intern overleg met klager gesproken over de wens tot observatie en dit alles in het licht van een goede begeleiding van [de leerling]. De school heeft over de begeleiding van [de leerling] en de incidenten zorgvuldig met klager gecommuniceerd. Zoals hierboven reeds door de Commissie geoordeeld, is de Commissie wel van oordeel dat de communicatie over de observatie/collegiale consultatie van [de leerling] beter had gekund.

Wat betreft de opmerking van verweerder dat het hem niet boeit om bij incidenten een schuldige aan te wijzen, overweegt de Commissie dat dit in de context van het gesprek niet klachtwaardig is. Gezien de jonge leeftijd van de leerlingen acht de Commissie het niet zinvol om te spreken van daders en slachtoffers. Het is veel belangrijker om dergelijke incidenten in de toekomst te voorkomen, de leerlingen goed te begeleiden en de sociale interactie tussen de leerlingen te bevorderen. Dit was ook de insteek van verweerder voor het gesprek.

De Commissie stelt vast dat niet alle correspondentie van de school klager heeft bereikt, zoals een bericht over de studiedag. De Commissie overweegt dat dit weliswaar ongelukkig is en beter had gekund, maar dit maakt niet meteen dat sprake is van onzorgvuldige communicatie. Het kan gebeuren dat er in de informatieoverdracht met nieuwe ouders in het begin iets fout gaat. De school heeft echter, nadat zij hiervan op de hoogte was, gelijk de informatievoorziening aan klager gecorrigeerd. Niet is gebleken dat de school daarin vervolgens steken zou hebben laten vallen. De Commissie geeft verweerder wel mee om ouders vanaf de start van de leerling op school mee te nemen in de informatievoorziening, ook als de leerling nog in de wenperiode zit. De Commissie is dan ook van oordeel dat verweerder op deze punten niet onzorgvuldig is geweest in de communicatie.

5. OORDEEL VAN DE COMMISSIE

De Commissie komt op grond van bovenstaande overwegingen tot het oordeel dat de klacht gegrond is voor wat betreft de communicatie over de collegiale consultatie. Voor het overige is de klacht ongegrond.

6. AANBEVELINGEN VAN DE COMMISSIE

De Commissie heeft geen aanbevelingen anders dan die reeds voortvloeien uit bovenstaand advies.

Aldus gedaan te Utrecht op 16 juli 2019 door mr. drs. P.H.A. van Geel, voorzitter, drs. C.A. Hoos en drs. C.T.M. Jaartsveld, leden, in aanwezigheid van mr. O.A.B. Luiken, secretaris.

mr. drs. P.H.A. van Geel
voorzitter

mr. O.A.B. Luiken
secretaris